

UCHWAŁA NR LI/424/22
RADY GMINY ALEKSANDRÓW KUJAWSKI

z dnia 13 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 poz. 559 ze zm.)¹⁾ w związku z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.)²⁾ oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 poz. 2050 ze zm.)³⁾ Rada Gminy Aleksandrów Kujawski uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych wraz z Preliminarzem wydatków finansowych na realizację Programu w roku 2023 stanowiącym załącznik Nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Aleksandrów Kujawski.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

mgr Waldemar Bartczak

6000-244
RADCA PRAWNY
Marcin Brzdęk
Marcin Brzdęk

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2022 r. poz. 1005, poz.1079 i poz. 1561.

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 469 oraz z 2022 r. poz. 24, poz.218, poz. 1700 i poz. 2185.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 1655, z 2021 r. poz. 2469, oraz z 2022 poz. 763, poz. 764, poz. 1700 i poz.1812.

UZASADNIENIE

Do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych - zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) oraz przeciwdziałanie narkomanii - zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 roku, poz. 2050, ze zm.). Realizacja zadań wynikających z wyżej wymienionych ustaw określona jest w postaci gminnego programu.

Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2021 poz. 2469), wprowadziła zmiany w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zgodnie z nowym brzmieniem art. 4¹ ust. 2 „realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, prowadzona jest w postaci uchwalonego przez Radę Gminy Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym”. Zgodnie z nowym brzmieniem art. 4¹ ust. 2a, program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

W Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2023 rok ujęte zostały zadania nałożone na samorząd gminy przez wyżej wymienione ustawy. Realizatorem zadań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Kujawskim. Program jest wyrazem dążenia samorządu lokalnego do stwarzania warunków sprzyjających zachowaniu zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców Gminy Aleksandrów Kujawski, właściwemu wychowaniu młodego pokolenia oraz zachowaniu ładu i porządku publicznego. Działania profilaktyczne zawarte w gminnym programie będą służyć przeciwdziałaniu problemom uzależnień oraz innym problemom jej towarzyszącym na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

mgr Waldemar Barczak

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr LI/424/22
Rady Gminy Aleksandrów Kujawski
z dnia 13 grudnia 2022 r.

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Aleksandrów Kujawski
na 2023 rok**

Spis treści:

I. Wstęp.....	3
II. Diagnoza sytuacji w Gminie Aleksandrów Kujawski w aspekcie problemów uzależnień.....	4
III. Cele programu.....	11
IV. Zadania, sposób realizacji programu.....	13
V. Realizator zadań.....	16
VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Pełnomocnika Wójta ds. realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	16
VII. Podsumowanie.....	17

Spis tabel:

1. Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca w Polsce.....	4
2. Dane z Wydziału Spraw Obywatelskich i Polityki Społecznej Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski na dzień 24.11.2022 r.....	7
3. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Aleksandrów Kujawski, uchwalona przez Radę Gminy Aleksandrów Kujawski.....	8
4. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Aleksandrów Kujawski wobec osób uzależnionych w latach 2020-2022.....	10

I. Wstęp.

Na mocy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.), gminy uzyskały kompetencje do prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu. Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.), również przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „programem”. Stanowi on część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2021 – 2025 i uchwalany jest przez Radę Gminy. Uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Tak więc, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Aleksandrów Kujawski na 2023 rok zawiera zadania związane z rozwiązywaniem problemów, które dotyczą uzależnień od napojów alkoholowych, środków psychoaktywnych, w tym również nowych substancji psychoaktywnych tzw. „dopalaczy”, behawioralnych, a także przemocy związanej z uzależnieniem. Program adresowany jest do mieszkańców Gminy Aleksandrów Kujawski, ze szczególnym uwzględnieniem młodego pokolenia. Poprzez jego realizację należy podjąć działania zapobiegawcze związane z problemem uzależnień.

Gminny Program zbudowany jest w oparciu o zadania zawarte w ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.), ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2020 poz. 2050 ze zm.), rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizacji i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2023 rok oraz zadania wynikające z zapisów zawartych w dokumentach prawnych:

1. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1608 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Aleksandrów Kujawski na lata 2021 – 2030;
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025;
5. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2123).

Art.11. ¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje gminom źródła pozyskiwania środków finansowych na realizację zadań: „W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych”. Zgodnie z art. 18² cytowanej ustawy „dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ wykorzystywane będą na realizację: 1) gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o których mowa w art. 4¹ *zadania gmin w związku z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych* ust. 2, 2) zadań realizowanych przez placówkę wsparcia dziennego, w której mowa w art. 9 *wsparcie rodziny działaniami innych podmiotów* pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, o którym mowa w art. 4¹ *zadania gmin w związku z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych* ust. 2 – i nie mogą być przeznaczane na inne cele”. Źródłem finansowania zadań programu mogą być również wpływy z opłat z tytułu wprowadzonego podatku od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml - tzw. „podatek od małpek” – zgodnie z art. 9³ ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Alkoholizm jest chorobą rozwijającą się latami. Ma destrukcyjny wpływ nie tylko na życie osoby uzależnionej, ale jej otoczenie. Spośród różnych problemów społecznych, właśnie te związane z nadużywaniem napojów alkoholowych są jednymi z najtrudniejszych do rozwiązania. Należy rozwiązać bądź złagodzić aktualne problemy, zniwelować z nimi związane dolegliwości oraz szkody społeczne, ekonomiczne, wspomóc rodzinę przed marginalizacją społeczną. Istotne jest również, aby zapobiegać powstaniu nowych problemów. Bardzo ważnymi czynnikami są inicjatywy związane z szeroko rozumianą profilaktyką, działania służące na przygotowaniu dzieci oraz młodzież do zdrowego trybu życia, pełnego wartości rodzinnych oraz społecznych. Nadmierne spożywanie alkoholu stanowi bardzo poważny problem zarówno dla pojedynczych jednostek, jak i ogółu społeczeństwa.

Narkomania jest uzależnieniem od substancji psychoaktywnych o działaniu narkotycznym. Powstaje na skutek zanikania tradycyjnych więzi społecznych, zwłaszcza rodzinnych oraz osłabienia funkcji wychowawczej rodziny i szkoły. Jest chorobą, która wymaga od osób uzależnionych udziału w ambulatoryjnych programach leczenia bądź stacjonarnych ośrodkach. Jest niepokojącym przejawem trudności dojrzewania psychospołecznego, zwłaszcza emocjonalnego dzieci i młodzieży. Aby wspomóc nauczycieli, wychowawców, rodziców, a nade wszystko uczulić młode społeczeństwo na często wręcz katastrofalne następstwa zażywania substancji psychoaktywnych – narkotyków, dopalaczy, jak również substancji nikotynowych, należy w 2023 roku podjąć czynności profilaktyczne, mające na celu szerzenie świadomości społecznej na ten temat. Należy zwrócić szczególną uwagę na często bagatelizowany problem palenia papierosów przez młodzież. Polityka przeciwdziałania narkomanii na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski prowadzona jest zgodnie z kierunkami określonymi w niniejszym programie. Stanowi kontynuację oraz rozszerzenie działań z zakresu przeciwdziałania problemom narkotykowym z lat poprzednich.

Obecna sytuacja w Polsce i na świecie - pandemia koronawirusa SARS-CoV-2 spowodowała, że ludzie musieli przystosować się do nowej, niepewnej sytuacji. Wywołała wiele negatywnych emocji, źle wpłynęła na zdrowie psychiczne oraz zwiększyła poziom stresu, co spowodowało ryzyko wzrostu uzależnień od alkoholu, narkotyków, nikotyny czy behawioralnych. W związku z tym zwiększyła zapotrzebowanie na działania profilaktyczne, w obszarze zdrowia publicznego oraz wsparcie specjalistów.

II. Diagnoza sytuacji w Gminie Aleksandrów Kujawski w aspekcie problemów alkoholowych oraz zażywania środków psychoaktywnych.

Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca w Polsce :
• Piwo - 5,5% alkoholu - spadek z 93,6 (2020 r.) na 92,7 (2021r.);
• Wino i miody pitne - 12% alkoholu – wzrost z 6,4 (2020 r.) na 6,7 (2021 r.);
• Wyroby spirytusowe - 100% alkoholu – wzrost z 3,7 (2020 r.) na 3,8 (2021 r.)

Tabela nr 1. Spożycie alkoholu w litrach na jednego mieszkańca w Polsce.

Źródło: <http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>

Określenie szczegółowego katalogu zadań zostało poprzedzone analizą potrzeb i możliwości społeczności Gminy Aleksandrów Kujawski. W związku z tym zebrane zostały dane, w celu ich rozpoznania, zidentyfikowania problemów i przyczyn występowania.

1. Dane demograficzne.

Według stanu na dzień 24.11.2021 roku Gmina Aleksandrów Kujawski liczy 11.931 mieszkańców, 11767 pobyty stały, 164 czasowy.

2. Komenda Powiatowa Policji w Aleksandrowie Kujawskim.

W roku 2022, według danych Komendy Powiatowej Policji w Aleksandrowie Kujawskim na terenie gminy, ujawniono 97 przypadków mieszkańców będących pod wpływem alkoholu/ środków

odurzających/substancji psychotropowych. Ujawniono 58 kierujących pod wpływem alkoholu/ środków odurzających/substancji psychotropowych. Zatrzymano 40 praw jazdy.

W porównaniu z rokiem 2021 widoczny jest znaczny wzrost wśród mieszkańców będących pod wpływem alkoholu, środków odurzających oraz kierujących w stanie nietrzeźwości samochodami i innymi pojazdami. Wzrosła również liczba mieszkańców zatrzymanych do wytrzeźwień – w 2022 roku wyniosła 35 osoby, w tym 2 kobiety (w 2021 – 35 osób, w tym 2 kobiety). Nie ujawniono przypadków zażywania alkoholu lub substancji działającej podobnie do alkoholu przez osoby nieletnie na terenie gminy.

Przeprowadzono 30 interwencji domowych, związanych z przemocą w rodzinie (z których sporządzono „Niebieską Kartę”). Sprawcami przemocy byli głównie mężczyźni. W porównaniu do roku 2021 liczba tego rodzaju interwencji wzrosła.

W roku 2022 funkcjonariusze policji nie wszczęli wobec mieszkańców żadnego postępowania dot. nielegalnego obrotu i produkcji napojów alkoholowych. Na terenie gminy nie ujawniono upraw roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Na terenie gminy zatrzymano 19 osób w związku z posiadaniem substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

3. Diagnoza społeczna wśród uczniów Gminy Aleksandrów Kujawski.

Z badań ESPAD – ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 roku, dotyczących „Używania alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną” wynika, iż występuje znacznie niższy poziom rozpowszechniania używania substancji nielegalnych, niż legalnych. Większość po substancje nielegalne nie sięgała. Badani narażeni są zwłaszcza na ofertę napojów alkoholowych. Większość jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Uważają, że o stopniu ryzyka bardziej decyduje nasilenie używania, niż rodzaj substancji. Jeśli chodzi o picie alkoholu oraz palenie tytoniu, zaobserwowano zacieranie się różnic związanych z płcią. Zaobserwowano powolną, lecz pozytywną tendencję zmniejszania się odsetek uczniów określających dostępność napojów alkoholowych jako bardzo łatwy.¹

W roku szkolnym 2021/2022, w gminie znajdowało się 6 szkół podstawowych oraz przedszkola prowadzone przez 2 organy prowadzące (niepubliczne), w tym 4 oddziały przedszkolne. W szkołach podstawowych (stan na 30.IX.2022 r.) zdobywało wiedzę 671 uczniów.

Z informacji uzyskanych bezpośrednio ze szkół podstawowych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski wynika, iż w roku szkolnym 2021/2022 w żadnej z placówek nie ujawniono przypadków zażywania alkoholu i narkotyków. Nie ujawniono również przypadków posiadania. Jednakże nie oznacza to, że problem nie występuje. Część placówek deklaruje, że znane są im sytuacje rodzin z problemem alkoholowym oraz występowaniem przemocy w rodzinie, natomiast część tych problemów nie zaobserwowała. W szkołach, przeprowadzane są przez pedagogów ankiety, dotyczące uzależnień. Z ankiet wynika: większość młodzieży deklaruwała, że nie próbowała alkoholu, narkotyków czy palenia papierosów. Pomimo, iż małoletni nie mają bezpośredniego kontaktu z alkoholem – jest on obecny w najbliższych środowiskach. Większość badanych nie doświadczyło nigdy przemocy, ale kilkoro dzieci zaznaczyło w ankiecie, że doznają przemocy w rodzinie. Małoletni zagrożeni są szczególnie możliwością kontaktu z alkoholem, papierosami, lecz nie należy lekceważyć wskaźników dotyczących narkotyków. Placówki oświatowe po przeprowadzaniu badań diagnostycznych i zebraniu informacji w aspekcie problematyki uzależnień podejmują odpowiednie działania zaradcze. Prowadzą szereg programów, mających na celu zapobieganie. Przeprowadzane są warsztaty, zajęcia z wychowawcami, pedagogami, bądź organizowane przez zewnętrzne ośrodki szkoleniowe. Odbývają się spotkania z przedstawicielami służb. Organizowane są warsztaty, konkursy szkolne o tematyce uzależnień, jak również akcje promujące zdrowy tryb życia. Uczniowie biorą udział w działaniach rozwijających zainteresowania, różnorodnych akcjach profilaktycznych. Pedagodzy oraz nauczyciele zostali przeszkoleni z rekomendowanego programu profilaktycznego Unplugged – Europejskiego Programu Zapobiegania Uzależnieniom. Biorąc pod uwagę

¹ Ogólnopolskie Badania Ankietowe, zrealizowane w 2019 roku – ESPAD.

powyższe, opierając się na rozmowach z młodzieżą oraz z obserwacji dorosłych wynika, że istnieje ciągła potrzeba prowadzenia różnego rodzaju oddziaływań edukacyjno-profilaktycznych dla uczniów. Należy kształtować umiejętność asertywnego mówienia NIE w sytuacji presji środowiska rówieśniczego. Ku szerzeniu właściwych postaw wobec uzależnień w szkołach zaplanowane są długotrwałe działania profilaktyczne. Należy w dalszym ciągu promować edukację prozdrowotną, przeprowadzać pedagogizację rodziców, organizować spotkania ze specjalistami czy pracownikami instytucji na temat zdrowotnych skutków stosowania używek.

W roku 2019 przeprowadzona została przez firmę zewnętrzną diagnoza problemów społecznych wśród uczniów szkół podstawowych, mieszkańców oraz punktów sprzedaży napojów alkoholowych z terenu Gminy Aleksandrów Kujawski. Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, która jest niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga zidentyfikować negatywne zjawiska, a także niezaspokojone oczekiwania i potrzeby mieszkańców.

Diagnoza ma na celu ukazanie skali problemów uzależnień społecznych na terenie gminy. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- „zidentyfikowania problemów uzależnień wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców, sprzedawców),
- zidentyfikowania problemu przemocowego wśród różnych grup (dzieci, młodzieży, dorosłych mieszkańców),
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenie skali oraz zakresu problemów uzależnień i przemocy,
- zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich opinii i postaw względem wybranych problemów społecznych,
- Zapoznanie się z problemami uczniów w zakresie postaw i doświadczeń związanych z zagrożeniem alkoholem, narkotykami, papierosami oraz przemocą rówieśniczą lub domową, a także oceny poczucia bezpieczeństwa wśród wybranych osób,
- Poznanie doświadczeń sprzedawców napojów alkoholowych związanych z wykonywanym przez nich zawodem, w szczególności sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim lub nietrzeźwym.”²

Z wniosków z badania wynika, że alkoholizm oraz przemoc domowa są to jedne z najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą gminę. Na występowanie przemocy domowej wskazują również informacje udzielone od dzieci i młodzieży szkolnej. Ponieważ część zagrożeń społecznych często współwystępuje z problemem ubóstwa, ważne jest podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu z powodu trudnej sytuacji materialnej. Dane pokazały, że na problem alkoholowy narażeni są nie tylko starsza grupa wiekowa uczniowie starsi, ale również młodszy uczniowie (8 – 10 lat). 36% młodzieży deklaruje, że osoby w ich wieku spożywają alkohol. 38% uczniów przyznało, iż spożywało już alkohol. Robili to częściej chłopcy (41%) niż dziewczynki (34%). Najczęściej spożycie alkoholu rozpoczyna się w wieku 11 – 13 lat (48%). Należy realizować działania profilaktyczne skierowane do uczniów, które mogłyby im uświadomić negatywne konsekwencje spożywania alkoholu w młodym wieku. Występuje potrzeba zwiększenia świadomości rodziców lub opiekunów w zakresie konsekwencji spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powinna kontrolować punkty sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Młodzież zdobywa alkohol za pośrednictwem starszych kolegów lub obcych ludzi znajdujących się w pobliżu sklepu. Nacisk powinien być także na sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów. Badanie wykazało że, nie jest to normą.

² Badania na podstawie Diagnozy Problemów Społecznych w Gminie Aleksandrów Kujawski, przeprowadzonej w 2019 r.

Pogadanki z wychowawcą, warsztaty bądź szkolenia z ekspertami są najbardziej lubianymi przez uczniów formami działań profilaktycznych. Działania profilaktyczne należy kierować do uczniów szkół podstawowych, ponadpodstawowych, jak również do nauczycieli i rodziców. Dużą rolę odgrywa telewizja bądź Internet w kształtowaniu postaw względem substancji odurzających. Powinna to być wskazówka dla działań profilaktycznych prowadzonych w szkołach. Ważnym jest, by rodzice oraz nauczyciele kształtowali prawidłowe postawy podopiecznych i stali się wiarygodnym źródłem informacji, dlatego należy podejmować działania, w celu wzmocnienia ich autorytetu wychowawczego.³

W szkołach Gminy Aleksandrów Kujawski realizowane są zajęcia edukacyjno-profilaktyczne, dotyczące problemów alkoholowych, jak również innych uzależnień wśród dzieci i młodzieży, zgodnie z gminnym programem profilaktyki. Organizowane są zajęcia w zakresie pomocy psychologicznej, związanej z uzależnieniami wśród dzieci i młodzieży szkolnej, połączone z pracą z rodziną dziecka; coaching; wsparcie osób bądź rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, zwiększenie poziomu kompetencji społecznych.

4. Dostępność alkoholu.

W dniu 9 marca 2018 roku weszła w życie nowelizacja ustawy, która nałożyła na Rady Gmin obowiązek uchwalenia uchwał określających maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, jak i do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Na terenie gminy funkcjonuje 35 punktów sprzedaży napojów alkoholowych (stan na XII.2022 r.):

- z napojami alkoholowymi przeznaczonymi do spożycia poza miejscem sprzedaży – 27
- z napojami alkoholowymi przeznaczonymi do spożycia w miejscu sprzedaży – 8

Wskaźnik liczby mieszkańców gminy przypadających na jeden punkt sprzedaży wynosi:

- detal – 441 mieszkańców / 1 punkt
- gastronomia – 1489 mieszkańców / 1 punkt

Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Aleksandrów Kujawski na koniec roku 2022.		
Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal)		
do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18% zawartości alkoholu
27 zezwoleń	22 zezwoleń	22 zezwoleń
Razem 71 zezwoleń		
Przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia)		
do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18% zawartości alkoholu
6 zezwoleń	2 zezwolenia	2 zezwolenia

³ Badania na podstawie Diagnozy Problemów Społecznych w Gminie Aleksandrów Kujawski, przeprowadzonej w 2019 r.

Razem 10 zezwoleń
Łącznie 81 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Tabela nr 2. Dane z Wydziału Spraw Obywatelskich i Polityki Społecznej Urzędu Gminy Aleksandrów Kujawski - XI.2022 r.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Aleksandrów Kujawski, uchwalona przez Radę Gminy Aleksandrów Kujawski		
Przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (detal)		
do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18% zawartości alkoholu
50 zezwoleń	40 zezwoleń	40 zezwoleń
Razem 130 zezwoleń		
Przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia)		
do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo	powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18% zawartości alkoholu
40 zezwoleń	15 zezwoleń	15 zezwoleń
Razem 70 zezwoleń		
Łącznie 200 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych		

Tabela nr 3. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Aleksandrów Kujawski, uchwalona przez Radę Gminy Aleksandrów Kujawski.

Na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski ustala się następujące zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży i poza miejscem sprzedaży:

a) Ustala się odległość co najmniej 50 metrów od obiektów szkolnych, kultu religijnego, zakonnych i cmentarnych dla punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży zawierających:

- do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,
- powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),

- powyżej 18% zawartości alkoholu przeznaczonych.

b) Ustala się odległość co najmniej 100 metrów od obiektów szkolnych, kultu religijnego, zakonnych i cmentarnych dla punktów sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia w miejscu sprzedaży zawierających:

- do 4,5% zawartości alkoholu oraz na piwo,

- powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa),

- powyżej 18% zawartości alkoholu przeznaczonych.

Kluczową rolę w ograniczaniu dostępności alkoholu odgrywają:

- konsekwentny system kontroli rynku obrotu napojami alkoholowymi,

- konsekwentne egzekwowanie przepisów ustawy związanych z zakresem reklamy alkoholu,

- koncentracja na wszechstronnych oddziaływaniach profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży,

- współpraca z instytucjami skupiającymi dzieci i młodzież w celu promowania aktywnego, zdrowego stylu życia.

5. Miejsca wsparcia dla osób uzależnionych.

5.1 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Kujawskim.

Wśród osób oraz rodzin korzystających z środków pomocy społecznej w 2022 r., problem nadmiernego spożywania alkoholu występuje u 60 rodzin co stanowi w stosunku do wszystkich 435 rodzin korzystających z pomocy społecznej - 13,06% (13,79% - osób). Rodzaj udzielonej pomocy stanowią świadczenia pieniężne w formie zasiłku stałego (z tytułu orzeczonej niepełnosprawności), zasiłki okresowe, zasiłki celowe oraz pomoc w formie artykułów żywnościowych. Artykuły żywnościowe pozyskiwane są z Banku Żywności w Toruniu. W roku 2022 nie przyznano pomocy z powodu narkomanii.

Liczba osób uzależnionych korzystających z pomocy GOPS na przestrzeni ostatnich lat kształtuje się następująco:

- w roku 2016 problem alkoholowy dotyczył 73 rodzin (w tym 205 osób),
- w roku 2017 problem alkoholowy dotyczył 54 rodzin (w tym 127 osób),
- w roku 2018 problem alkoholowy dotyczył 58 rodzin (w tym 133 osób),
- w roku 2019 problem alkoholowy dotyczył 56 rodzin (w tym 103 osób),
- w roku 2020 problem alkoholowy dotyczył 58 rodzin (w tym 106 osób),
- w roku 2021 problem alkoholowy dotyczył 58 rodzin (w tym 106 osób),
- w roku 2022 problem alkoholowy dotyczył 60 rodzin (w tym 109 osób),

Liczba rodzin oraz osób uzależnionych, korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2022 nieznacznie wzrosła (w porównaniu z rokiem 2021), zaś zmalała liczba wszystkich rodzin korzystających ze środków pomocy społecznej (w 2021 – liczba rodzin 444).

W przypadku stosowania przemocy w rodzinie podejmowane są natychmiastowe działania. Diagnozowana jest sytuacja ofiary przemocy oraz podejmowane są czynności przez Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy, w celu udzielenia specjalistycznej pomocy. Ofiary przemocy mają możliwość korzystania z pomocy przedstawicieli służb realizujących procedurę tj. dzielnicowych, pracowników socjalnych, asystentów rodzin, pedagogów, członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Ponadto otrzymują materiały informacyjno-edukacyjne

na temat zjawiska przemocy w rodzinie. W trakcie trwania procedury NK korzystają z proponowanych form wsparcia: nieodpłatnej pomocy prawnej, pomocy psychologicznej. W wielu przypadkach pomoc udzielana jest także po zakończeniu procedury „NK”, ponieważ wiele osób, których ta procedura dotyczyła pozostaje nadal klientami pomocy społecznej. W 2022 roku procedurą NK objętych zostało 24 rodzin, kontynuowane były działania na rzecz 4 rodzin, w których procedura została wszczęta w 2021 roku.

5.2 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy Aleksandrów Kujawski.

Istotną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W 2022 roku Komisja liczyła 5 członków.

Zgodnie z ustawą „osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny, kieruje się na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego.” Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2022 zaprosiła na komisję 26 osób nadużywające alkoholu, 10 osób skierowała na badanie przez biegłego oraz badanie psychologiczne w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego. Komisja skierowała do Sądu Rejonowego w Aleksandrowie Kujawskim 9 wniosków w sprawie stacjonarnego leczenia odwykowego. W efekcie rozmów interwencyjnych 10 osób dobrowolnie podjęło działania w kierunku terapii odwykowej. W 2022 roku Komisja wydała 19 postanowień dot. zaopiniowania wniosków przedsiębiorców o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Liczba osób	2020	2021	2022
uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	30	31	26
w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia	11	14	10
wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	8	6	9

Tabela nr 4. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Aleksandrów Kujawski wobec osób uzależnionych w latach 2020-2022.

Źródło: Dane ze sprawozdania z działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za 2020, 2021 i 2022 rok.

W grudniu 2022 r. Komisja planuje przeprowadzić kontrole 8 punktów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski, pod kątem przestrzegania przepisów ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119), w zakresie obowiązującym sprzedawców, zgodnie z ustawą z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. 2021 poz. 162).

5.3 Pozostałe miejsca pomocy oraz wsparcia na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski.

Osoby uzależnione i współuzależnione wsparcie oraz pomoc otrzymać mogą w **Stowarzyszeniu Abstynenckim „Bezpieczna Przystań” w Służewie**, podczas spotkań stowarzyszenia, mityngów grupy AA.

W świetlicy wiejskiej w Roźnie-Parcele działa **Punkt Informacyjno - Konsultacyjny** dla osób uzależnionych, ich rodzin oraz pozostałych mieszkańców potrzebujących pomocy. W roku 2022 pomoc można było uzyskać również telefonicznie.

Cele i działanie punktu to:

- a) pomoc w identyfikacji z chorobą alkoholową;
- b) pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin, motywowanie do podjęcia leczenia specjalistycznego, psychoterapii;
- c) motywacja do podjęcia leczenia na oddziałach odwykowych;
- d) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- e) udzielenie wsparcia po zakończonym leczeniu (m. in. poprzez rozmowy podtrzymujące, utworzenie działania przy punkcie grupy wsparcia dla osób po zakończonym leczeniu w placówce leczenia uzależnienia);
- f) rozpoznanie w trakcie rozmowy zjawiska przemocy domowej, udzielenie stosownej pomocy i informacji o miejscach uzyskania wsparcia oraz kompetencji poszczególnych służb z terenu gminy;
- g) uruchomienie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej;
- h) działania profilaktyczne, edukacyjne i informacyjne dotyczące choroby alkoholowej;
- i) motywacja do uczestnictwa w grupach samopomocowych i stowarzyszeniach działających na rzecz trzeźwości.

Mieszkańcy gminy pomoc uzyskać mogą w **Szpitalu Powiatowym** w Aleksandrowie Kujawskim, na oddziale psychiatrycznym oraz na mityngach AA, które odbywają się na Plebanii przy Kościele NMP Wspomożenia Wiernych w Aleksandrowie Kujawskim.

W ubiegłych latach społeczność lokalna korzystać mogła również z wsparcia w **Poradni Lecznictwa Uzależnień – Zdrowia Psychicznego** w Aleksandrowie Kujawskim, lecz obecnie terapia dot. uzależnienia od alkoholu nie jest tam prowadzona.

Mieszkańcy skorzystać mogą również z **Kujawsko – Pomorskiej „Niebieskiej Linii” Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**. Obsługiwane jest przez wykwalifikowanych konsultantów, nad którymi merytoryczny nadzór sprawuje Biuro Wsparcia Rodziny i Przeciwdziałania Przemocy. Pod bezpłatnym numerem telefonu 800 120 002, dyżurują każdego dnia prawnik i psycholog. Linia działa w ramach projektu „Niebieska Sieć”, polegającego na budowie sieci punktów pomocy ofiarom przemocy.

Obecna sytuacja epidemiologiczna w Polsce i na świecie wywołała wiele negatywnych emocji, źle wpłynęła na zdrowie psychiczne oraz zwiększyła poziom stresu, co spowodowało ryzyko wzrostu uzależnień od alkoholu, narkotyków, nikotyny, jak również wzrost uzależnień behawioralnych.

III. Cele programu.

Celami głównymi Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Aleksandrów Kujawski są:

1. Ograniczenie szkód zdrowotnych, społecznych, dysfunkcji w rodzinach, związanych z używaniem lub nadużywaniem alkoholu, sięganiem po narkotyki oraz przemocą, zmniejszenia skali zjawiska problemów uzależnień na terenie gminy poprzez zachowania prozdrowotne.

2. Zredukowanie szkód rozwojowych dzieci z rodzin, w których występują problemy uzależnienia i przemocy.

3. Ograniczenie liczby młodzieży spożywającej/ „eksperymentującej” z napojami alkoholowymi, działania profilaktyczne zmierzające do zapobiegania powstawaniu nowych problemów uzależnień. Uświadomienie o wpływie na zdrowie ryzykownych zachowań, związanych z używaniem środków psychoaktywnych czy związanych z uzależnieniami behawioralnymi.

4. Zwiększenie bezpieczeństwa związanego z przestrzeganiem ustawy. Promocja zachowań prozdrowotnych.

5. Przeciwdziałanie rozpowszechniania środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodego społeczeństwa oraz towarzyszącym temu problemom, poprzez wzmacnianie postaw społecznych.

6. Promowanie zdrowego stylu życia, zmniejszenia skali zjawiska problemów uzależnień od alkoholu, narkotyków, behawioralnych na terenie gminy. Uświadomienie o wpływie na zdrowie ryzykownych zachowań, związanych z używaniem środków psychoaktywnych.

Do celów szczegółowych należą:

dotyczące celu nr 1:

- ograniczenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększenie wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych;
- zwiększenie wsparcia w poszukiwaniu pomocy dla uzależnionych, współuzależnionych oraz związanej ze stosowaniem przemocy;

dotyczące celu nr 2:

- zwiększenie możliwości skorzystania z poradnictwa specjalistycznego oraz dostępu do programów edukacyjnych oraz profilaktycznych;

dotyczące celu nr 3:

- opóźnianie inicjacji alkoholowej adresowane do dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi;
- ograniczenie dostępności oraz sprzedaży alkoholu osobom nieletnim;
- ograniczenie akceptacji rodziców dla spożywania napojów alkoholowych przez dorastającą młodzież, dążenie do ograniczenia bądź zniwelowania spożywania za zgodą rodziców;
- zwiększenie świadomości rodziców lub opiekunów w zakresie konsekwencji spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie;
- poprawa relacji pomiędzy uczniami;
- wzmacnianie autorytetu wychowawczego wobec rodziców i nauczycieli;
- uświadamianie dzieci i młodzieży, co do szkodliwości spożywania napojów alkoholowych; konsekwencji dla zdrowia.

dotyczące celu nr 4:

- szerzenie świadomości mieszkańców, dot. konsekwencji nadużywania napojów alkoholowych;
- kontrola sprzedaży napojów alkoholowych pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami;
- zwiększenie działań związanych z kontrolą trzeźwości osób kierujących pojazdami mechanicznymi.

dotyczące celu nr 5:

- podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa oraz zaangażowania w działania profilaktyczne, dotyczące zażywania środków psychoaktywnych, negatywnych skutków z tym związanych;
- kształtowanie umiejętności psychospołecznych, wdrożenie czynności nastawionych na wzmacnianie systemu wartości, profilaktyki prowadzonej w środowisku lokalnym;

dotyczące celu nr 6:

- rozprzestrzenianie edukacji prozdrowotnej, w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkotyków, behawioralnych;
- uświadamianie dzieciom i młodzieży wysokość szkodliwości stosowania używek; konsekwencji dla zdrowia.

Osiągnięcie celów skierowanych do mieszkańców Gminy Aleksandrów Kujawski nastąpi poprzez realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, nawiązując współpracę z podmiotami, które działają w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

IV. Zadania, sposób realizacji programu.

Ze względu na poziom problemu alkoholowego na terenie gminy oraz jego destrukcyjny charakter, należy położyć nacisk na profilaktykę uzależnień wśród dzieci i młodzieży. Analiza ryzykownych przekonań oraz nauka modelowych sposobów radzenia sobie ze stresem i problemami przyczynią się do zmniejszenia ryzyka sięgania po napoje alkoholowe przez osoby małoletnie. Z opisu programu profilaktycznego, powinno jasno wynikać, do jakiej grupy odbiorców jest kierowany.

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem.

1.1 Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczenia w zakładzie leczenia odwykowego, współpraca z Placówkami Leczenia Uzależnień – kierowanie osób uzależnionych na badania przez lekarza biegłego, psychologa oraz poniesienie kosztów związanych ze skierowaniem na badania, złożeniem wniosków do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego.

1.2 Prowadzenie warsztatów, grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych (zwłaszcza kobiet) oraz DDA – zapłata za przeprowadzenie, zakupy materiałów.

1.3 Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, współpraca z terapeutą uzależnień.

1.4 Wsparcie działania Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego dla osób uzależnionych, ich rodzin oraz pozostałych mieszkańców - opłacenie osoby prowadzącej, zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych.

Wskaźniki:

- Liczba osób uczestniczących w programach, korzystających z pomocy terapeutycznej.
- Liczba klientów/ konsultacji prowadzonych w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym,
- Liczba warsztatów, grup wsparcia.
- Liczba działań zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczenia w zakładzie leczenia odwykowego, przeprowadzonych przez GKRPA. (Ilość opinii lekarza biegłego, wniosków skierowanych przez GKRPA do sądu o zastosowanie leczenia odwykowego.)

2. Pomoc psychospołeczna i prawna dla rodzin z problemem uzależnień, zwalczanie stosowania przemocy w rodzinie.

2.1 Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych. Dofinansowanie pomocy terapeutycznej lub psychologicznej dla członków rodzin, u których występuje problem uzależnienia, zwłaszcza dzieci, ze środowisk z problemem alkoholowym bądź dotkniętych przemocą w rodzinie; zajęcia socjoterapeutyczne, rozwijające umiejętności psychospołeczne, profilaktyczne w szkołach podstawowych na terenie gminy – zapłata za przeprowadzenie, zakupy materiałów.

2.2 Pomoc w przeciwdziałaniu narkomanii, poprzez:

- a) informowanie o formach pomocy,
- b) wykrywanie zagrożeń narkotycznych występujących w rodzinach,
- c) uświadamianie członkom rodzin zagrożeń wynikających z zażywania środków psychoaktywnych.

2.3 Doskonalenie metod interwencji i wspierania ofiar przemocy w rodzinie, w oparciu o procedury „Niebieskiej Karty”.

2.4 Telefoniczne udzielanie porad prawnych oraz psychologicznych (m. in. w ramach działania: Kujawsko-Pomorska „Niebieska Linia” Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie).

2.5 Doskonalenie metod pomocy interdyscyplinarnej rodzinom z problemem uzależnień i przemocy - wsparcie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, poprzez finansowanie szkoleń, materiałów edukacyjnych.

2.6 Koordynacja działań w zakresie pomocy, poprzez współpracę z instytucjami (szkoła, GKRPA, GOPS, Sąd Rodzinny, PCPR, Asystent Rodziny, Policja itp.), głównie w zakresie interwencji wobec osób uzależnionych, współuzależnionych i stosujących przemoc.

Wskaźniki:

- Liczba rodzin korzystających z pomocy.
- Liczba osób (dzieci) uczestniczących w programach, w zajęciach.
- Ilość przeprowadzonych zajęć.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

3.1 Organizacja, dofinansowanie bądź współorganizacja dla dzieci i młodzieży:

warsztatów, programów profilaktyczno – wychowawczych, działań profilaktyczno - edukacyjnych o tematyce uzależnień (integralny element całorocznej pracy z dziećmi) – zapłata za przeprowadzenie, zakupy materiałów koniecznych przy organizacji, m. in.:

- wprowadzenie w szkołach rekomendowanych programów profilaktycznych: (np. wspomaganie rozwoju psychospołecznego dzieci nieśmiałych); kontynuacja realizacji programu profilaktycznego „Unplugged” - Europejskiego Programu Zapobiegania Uzależnieniom - adresowanego do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi;
- edukacji w szkołach dot. szkodliwości substancji psychoaktywnych i innych uzależnień,
- Tygodnia Profilaktyki,
- konkursu plastycznego oraz turnieju piłki nożnej „Stop uzależnieniom i przemocy”,
- konkursu literacko-plastycznego „Wolni od uzależnień i przemocy”, organizacja akcji informacyjno-edukacyjnej „Dni bez przemocy”.

Współorganizatorzy: placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, GOK, kościoły, Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, pedagodzy.

3.2 Dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć profilaktyczno – wychowawczych (opiekuńczo-wychowawczych), podnoszących kompetencje społeczno – emocjonalne – w ramach profilaktyki uniwersalnej bądź systemu pomocy dla dzieci z grup ryzyka, przeciwdziałania uzależnieniom.

3.3 Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych działań profilaktycznych; edukacja grup zawodowych: pedagogów, psychologów, nauczycieli z profilaktyki uzależnień, m. in. programy rekomendowane, praca z dziećmi z FAS/FASD.

3.4 Działania informacyjno - edukacyjne, dotyczące ryzyka szkód wynikających z uzależnień osób dorosłych, dzieci oraz młodzieży, np.: lokalne narady, konferencje, spotkania informacyjno - edukacyjne dla mieszkańców.

3.5 Finansowanie materiałów profilaktyczno – edukacyjnych, promujących zachowania prozdrowotne, przeciwdziałanie uzależnieniom oraz przemocy.

3.6 Udział w lokalnych oraz ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych, związanych z problemem uzależnień, m. in. uwrażliwiających dorosłych na problem picia alkoholu przez młodzież i ryzyko związane z wczesną inicjacją picia alkoholu, zagrożeń wynikających z zażywania narkotyków, dopalaczy oraz z uzależnień behawioralnych.

3.7 Przeprowadzanie ankiet, diagnoz społecznych wśród młodzieży, mieszkańców gminy, służących do analizy problemu uzależnień.

3.8 Działania edukacyjne upowszechniające w społeczeństwie wiedzę na temat FAS/ FASD, szkód wynikających ze spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, promujące konieczność zachowania abstynencji w czasie ciąży – dofinansowanie warsztatów, uczestnictwo w kampaniach społecznych, zakup materiałów profilaktyczno - edukacyjnych.

Wskaźniki:

- Liczba przeprowadzonych zajęć, warsztatów, programów.
- Ilość pozostałych działań informacyjno – edukacyjnych (szkoleń, kampanii edukacyjnych, diagnoz).
- Liczba uczestników.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

4.1 Wspieranie działalności środowisk abstynenckich – Grupa AA, Stowarzyszenie abstynenckie „Bezpieczna Przystań” – wsparcie działań, dofinansowanie materiałów profilaktycznych.

4.2 Edukacja kadr (w tym szkolenia) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.

4.3 Dofinansowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych, realizowanych przez organizacje pozarządowe, ośrodki kultury, osoby fizyczne. Wspomaganie działalności związanej z realizacją zadań w obszarze przeciwdziałania spożywania substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze). Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami (Policja, GOPS) w związku z przeciwdziałaniem narkomanii.

Wskaźniki:

- Ilość przeprowadzonych działań.

W celu skutecznego podejmowania działań, rozwiązywanie problemów alkoholowych wymaga stałej współpracy z szeregiem instytucji, oświaty, policji, pomocy społecznej, służby zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, administracji.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów sprzedaży, reklamy napojów alkoholowych oraz związanych z nadużywaniem alkoholu.

5.1 Kontrola przestrzegania przepisów dot. sprzedaży i reklamy napojów alkoholowych przez upoważnione osoby (przede wszystkim przez przedstawicieli GKRPA).

5.2 Systematyczna edukacja sprzedawców w zakresie kontroli wieku osób kupujących napoje alkoholowe, szkód związanych z piciem alkoholu przez młodzież, edukacja społeczna – upowszechnianie ulotek, broszurek, plakatów, szkolenie.

5.3 Współpraca z Komendą Powiatową Policji pod względem naruszeń przepisów prawa, związanych z uzależnieniami.

5.4 Ograniczanie dostępności alkoholu poprzez przestrzeganie uchwalonej przez Radę Gminy w Aleksandrowie Kujawskim maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski oraz ustalenia zasad usytuowania na terenie Gminy Aleksandrów Kujawski miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Sprzedaż napojów alkoholowych odbywa się na podstawie zezwolenia w formie decyzji, wydanej przez Wójta Gminy po uprzednim wydaniu opinii przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wskaźniki:

- Ilość przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych.
- Liczba działań edukacyjnych wobec placówek sprzedaży napojów alkoholowych, mieszkańców dot. zasad sprzedaży.
- Ilość interwencji w związku z nieprzestrzeganiem przepisów dot. sprzedaży i reklamy alkoholu.

V. Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Aleksandrowie Kujawskim. Realizując zawarte w nim zadania współpracuje z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy Urzędzie Gminy Aleksandrów Kujawski;
- Punktem Informacyjno - Konsultacyjnym dla osób uzależnionych, ich rodzin oraz pozostałych mieszkańców gminy;
- Stowarzyszeniem abstynenckim „Bezpieczna Przystań” w Służewie;
- Szkołami Podstawowymi z terenu gminy;
- Klubami Sportowymi z terenu gminy;
- Grupami wsparcia;
- Strażą Gminną;
- Komendą Powiatową Policji w Aleksandrowie Kujawskim;
- Gminnym Ośrodkiem Kultury w Służewie;
- Organizacjami pozarządowymi;
- Szpitalem Powiatowym w Aleksandrowie Kujawskim;
- Poradnią Zdrowia Psychicznego w Aleksandrowie Kujawskim;
- Kujawsko-Pomorską „Niebieską Linia” Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie
- Osobami fizycznymi, realizującymi na podstawie umów zlecenia, zadania określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- Pozostałymi podmiotami, instytucjami, realizującymi działania statutowe w obszarze profilaktyki uzależnień na rzecz mieszkańców Gminy Aleksandrów Kujawski.

VI. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Pełnomocnika Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, Wójtowie (Burmistrzowie, Prezydenci Miast) powołują Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w szczególności inicjujące działania w zakresie określonym w art. 4, ust. 1 ustawy oraz podejmujące czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby

uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego. Przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przyznaje się miesięczne wynagrodzenie w formie diety za pracę w komisji w wysokości 250,00 zł, zaś Członkom w wysokości 200,00 zł. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności wynagrodzenie nie jest wypłacane. Komisja działa w oparciu o opracowany regulamin. Miesięczne wynagrodzenie dla Przewodniczącego oraz Członków za udział w pracach komisji realizowane będą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez przedsiębiorców. W skład Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

2. Pełnomocnik Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W celu realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Wójt powołuje pełnomocnika. Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wykonuje zadania z zakresu realizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałaniu narkomanii.

Pełnomocnik Wójta otrzymuje wynagrodzenie w formie dodatku specjalnego za pracę wykonywaną na rzecz realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w wysokości 900,00 zł brutto miesięcznie, które będzie finansowane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez przedsiębiorców.

VII. Podsumowanie.

Poprzez wymierzone cele oraz kierunki działania zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023, Gmina Aleksandrów Kujawski dąży do rozwiązania bądź znacznego zmniejszenia problemu uzależnień wśród mieszkańców, jego negatywnych skutków oraz szkód. Istotną rolę odgrywają działania edukacyjno – profilaktyczne wobec dzieci oraz młodzieży. Jednakże najlepsze efekty tych działań zapewni współpraca z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, jak również z całą społecznością lokalną.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

mgr Waldemar Bartczak

PRELIMINARZ WYDATKÓW FINANSOWYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU W ROKU 2023.

I. § 4170 – 38.100,00 zł:

1. Finansowanie pomocy terapeutycznej oraz psychologicznej osób uzależnionych, współuzależnionych, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Finansowanie:

- programów oraz zajęć o charakterze: profilaktyczno - edukacyjnym, socjoterapeutycznym, wychowawczym, rozwijającym zainteresowania, podnoszącym kompetencje emocjonalno-społeczne - w ramach profilaktyki uniwersalnej oraz dla dzieci i młodzieży, z grupy ryzyka, dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych;

Zajęcia organizowane po godzinach lekcyjnych oraz w dniach wolnych od zajęć.

Osoby prowadzące zajęcia - pedagodzy, nauczyciele, terapeuci, psycholodzy, inni specjaliści zajmujący się problematyką alkoholową.

· wynagrodzenia w formie umowy zlecenia, umowy o dzieło.

3. Diety dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

II. § 4210 - 8.000,00 zł:

1. Finansowanie:

- konkursów, turniejów, akcji lokalnych, promujących działania prozdrowotne, odbywających się bez udziału alkoholu i innych środków uzależniających, mających odniesienie profilaktyczne (w ramach długotrwałych działań profilaktycznych) – zakupy różne;

- edukacji w szkołach;

- organizacji Tygodnia Profilaktyki;

- konkursu plastycznego oraz turnieju piłki nożnej „STOP UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY”;

- konkursu literacko-plastycznego „Wolni od uzależnień i przemocy”;

- materiałów wykorzystywanych podczas organizacji zajęć i innych działań edukacyjno-profilaktycznych, publikacje, ulotki, plakaty, prasa - przekazanie materiałów profilaktycznych dla szkół, stowarzyszeń, punktu informacyjno – konsultacyjnego;

- udziału w kampaniach społecznych (edukacyjnych);

dotyczących rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Organizatorami mogą być szkoły, rady sołeckie, organizacje społeczne, ośrodki kultury, kościoły, stowarzyszenia, GKRPA, Pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, osoby fizyczne i inne.

III. § 4300 - 36.800,00 zł:

1. Finansowanie:

- lokalnych narad, konferencji, szkoleń dla osób zajmujących się zawodowo problemami, związanymi z uzależnieniami od alkoholu, narkotyków oraz behawioralnymi (członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, pedagogów, psychologów, nauczycieli, sprzedawców, innych służb);
- przeprowadzenie badań ankietowych, diagnoz;
- finansowanie warsztatów i innych programów o charakterze edukacyjno – profilaktycznym dla dzieci i młodzieży oraz rodziców;
- finansowanie warsztatów, grup wsparcia dla osób współuzależnionych (zwłaszcza kobiet);

2. Wspomaganie działalności pozarządowych w ramach profilaktyki alkoholowej.

- Wsparcie Stowarzyszenia abstynenckiego „Bezpieczna Przystań” - dofinansowanie spotkań rodzin abstynenckich, osób uzależnionych.

3. Opłacenie osoby prowadzącej Punkt Informacyjno – Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu, ich rodzin oraz pozostałych mieszkańców.

4. Finansowanie porad specjalistycznych skierowanych dla uzależnionych oraz członków ich rodzin, pomocy psychologicznej, opłat za badanie przez biegłego oraz badanie psychologiczne w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, opłat za złożenie wniosku do sądu w celu obowiązku poddania się leczenia w zakładzie leczenia odwykowego.

IV. § 4700 - 2.850,00 zł: Podniesienie kompetencji osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych; Szkolenia pracownicze, z zakresu uzależnień.

IV. § 4010 - 10.800,00 zł: Wynagrodzenie dla Pełnomocnika Wójta ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, pochodne od wynagrodzeń:

§ 4110. - **2.550,00 zł:** składki na ubezpieczenie społeczne,

§ 4120. - **300,00 zł:** składki na Fundusz Pracy.

V. § 2900. - 600,00 zł:

Współfinansowanie Telefonu Kujawsko - Pomorskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

W rozbiciu na paragrafy:

§ 4170 – **38.100,00 zł,**

§ 4210 - **8.000,00 zł,**

§ 4300 – **36.800,00 zł,**

§ 4700 - **2.850,00 zł,**

§ 4010 – **10.800,00 zł,**

§ 4110 – 2.550,00 zł,

§ 4120 – 300,00 zł,

§ 2900 - 600,00 zł.

RAZEM: 100.000,00 zł.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

mgr Waldemar Bartczak